

Fotografija Strojne: Vanja Benko, učiteljica

Pred nami je delo devetošolke Erike Volker, Strojanke, ki je počasi (tri leta) zbirala gradivo o svoji domači vasi, pisala o njej, jo fotografirala ... Predstavila je nekaj posebnosti, vezanih na življenje in delo ljudi, ki živijo v tej vaški skupnosti. Omenila je bukovnika Blaža Mavrela in dodala spomine učiteljice, ki je dolga leta živela z domačini.

Kogar zanima razvoj šolstva in utrip življenja ljudi pred leti, naj prelista elektronsko gradivo (*Glasilo Samorastnik z naslovom Kres besed* <http://voranc.splet.arnes.si/files/2020/01/Samorastnik-KRES-BESED-2017.pdf> in e-knjigo *Odpiramo vrata strojanske šole* <http://voranc.splet.arnes.si/files/2020/01/E-knjiga-ODPIRAMO-VRATA-STROJANSKE-%C5%A0OLE-januar-2019.pdf>), ki je objavljeno na spletni strani Osnovne šole Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem, katere učenka je bila Erika, ki danes zaključuje svojo osnovnošolsko obveznost in stopa na novo pot.

Vanja Benko

STROJNA, MOJ DOMAČI KRAJ

Sonce že sije dol na naš hrib,
Tam ob potoku ni več rib.
Rastejo smreke visoko v zrak,
Otroci po snegu rišejo znak.
Je tukaj pri nas prav lepo, še krav'ce vedo,
Na travniku travo mirno jedo.
Ampak za konec povem vam še to,
da lepše vasice kot je Strojna, ni in ne bo.

Erika

NAŠE ŽIVLJENJE MED URŠLJO IN PECO

Med Uršljo in Peco so zeleni hribi in ozke doline,
ljudje ob Meži tu mirno živimo in se življenja veselimo.

V zgornjem delu pod Peco se Črna v turistični kraj spreminja,
Mežica pa svoj podzemni svet rudnika obiskovalcem razgrinja.

Prevalje z Lešami in s Šentanelom turizem razvijajo,
o kraju, ki je povezan z bralno značko, mnoge zgodbe govorijo.

Visoko v strmih hribih se moja Strojna v soncu iskri,
ponosno o našem preprostem življenju vsakdo rad spregovori.

Na Ravnah mati fabrika že stoletja stoji,
da naše mesto se na zemljevidu ne izgubi.

Življenje tukaj pod Uršljo je res lepo, to mladi in starejši vemo,
saj v bližnjo naravo (na Ivarčko jezero in Prežihovino) radi gremo.

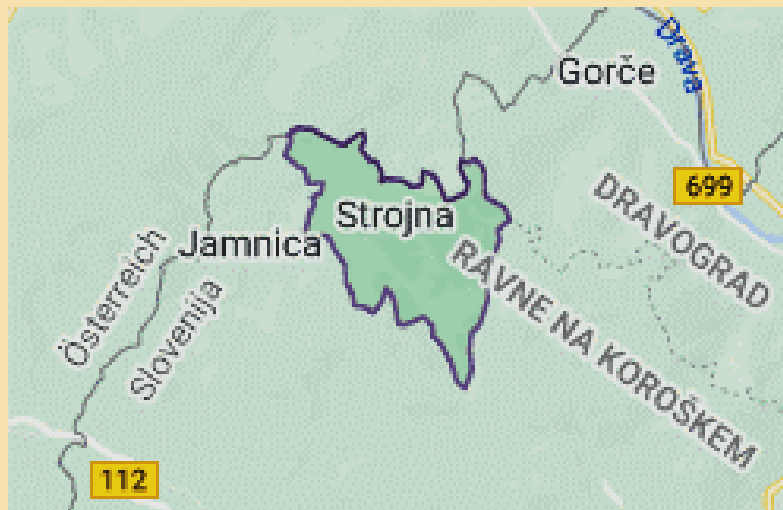
Za športne in kulturne dejavnosti je v vsakem letnem času poskrbljeno,
v bogati knjižnici za uk najdeš vse,
v parku in okolici DTK-ja razgibaš se.

Naš kraj je dokaj razvit,
ne, to ni samo privid.

To je realnost, ki upanje budi za prihodnje dni.

Erika

Strojna v Občini Ravne na Koroškem je najvišje ležeče naselje v Sloveniji. Leži na nadmorski višini 1055 m. Razpotegnjena je vse do avstrijske meje. Na Strojni je okoli 20 kmetij in tu živi približno 120 prebivalcev. Nekaj kmetij je tako velikih, da se zdijo kot zaselki, domačija Pri Janežu pa je pomemben spomenik slovenskega ljudskega stavbarstva. V vasici je živel in je pokopan bukovnik Blaž Mavrel.

Strojna je dostopna z Raven na Koroškem (mimo Kmetijsko-gozdarske zadruga Ravne na Koroškem. Seveda pa je možna pot v Strojno tudi s Prevalj, (mimo gasilskega doma Prevalje). Do naše prelepe vasice lahko dostopate tudi iz Šentanela, Libelič in s sosednjega Zelenbrega.

Središče Strojne je cerkev sv. Urha, ki leži na 1000 metrov n. v. Cerkev je na zunaj dokaj novejšega videza, v notranjosti je imela nekoč stare freske, vredne ogleda, danes pa so jo žal pobarvali na belo, zato na zidovih niso ohranjene. Delčke teh umetnin lahko vidite na stropu v notranjosti cerkve.

Strojna se deli na spodnjo in zgornjo Strojno. Zgornji del se začne pri kmetiji Oplaz. Je hribovita vasica, njen najvišji vrh je nad kmetijo Pokeržnik, imenuje se

Pokeržnikov vrh, ki je na nadmorski višini 1055 m. Poleti kot tudi v zimskem času je priljubljena izletniška točka.

LEPA NEDELJA

Lepa nedelja je ena nedelja v letu, ko ima svoj god sv. Urh, farni zavetnik (goduje 4. julija). Kadar na ta dan ni nedelja, je lepa nedelja pred ali po godu zavetnika. Večina Strojancev se še vedno drži tega, da na godovni dan zavetnika, tudi če je ta čez teden, ne opravljajo nobenega težjega kmečkega opravila.

Na Strojni je lepa nedelja res lep in svečan dogodek. Nanj se začnemo pripravljati že prej. V sredo pred lepo nedeljo poteka čiščenje cerkve, to običajno opravijo mežnarca in starejše vaščanke. V četrtek ali petek pletemo vence za okrasitev cerkve, to delajo mlajše pa tudi starejše ženske in dekleta (nekje od 13 let naprej).

V soboto pred lepo nedeljo cerkev okrasimo z venci, ki smo jih napletli, z ikebanami, s šopki ... Mežnar pri vhodnih vratih cerkve postavi dve smreki, ki nosita napis *Sveti Urh, prosi za nas!* Okrog cerkve na štirih krajih postavi 3-4 mlade breze, ki služijo kot postaje pri procesiji.

Na dan lepe nedelje se vaščani in ostali obiskovalci (Ravenčani, romarji iz Libelič, Zelenbrega in od drugod) zberemo pred cerkvijo. Župnik navadno začne slovesnost s procesijo okoli cerkve. Za obhajanje lepe nedelje pevci izberemo lepe in edinstvene pesmi, ki jih slišimo le za ta praznik. Kadar nam uspe, smo Strojanci zelo veseli. Po

končani sv. maši se večina vaščanov odpravi domov, nekateri pa zavijejo k Oplazu na kozarček mošta ali na kosilo.

SANKAŠKE TEKME NA STROJNI

Na Strojni občasno priredimo tudi kakšno tekmovanje. Ker smo visoko in je snega dovolj, si zagotovo lahko privoščimo sankoške tekme, ki se jih veselijo tako otroci kot tudi starejši vaščani. Začetki teh tekmovanj na Strojni segajo v leto 1970. Od takrat jih vaščani redno prirejamo in prav vsi so aktivno vključeni v organizacijo. Edina ovira, da tekme kakšno leto ni bilo, je bilo pomanjkanje snega in leta 2020 in 2021 Covid-19. 800 metrov dolga proga se prične na travniku in vodi skozi gozd po ozki poti. Steza je precej zahtevna in izredno zanimiva za gledalce. Kar veliko grbin in ostrih ovinkov je na poti do cilja. Spust po zahtevni progi z ravninami, ostrimi zavoji in nadvse hitrimi odseki je privabil nasmešek na obraz in prebudil razigranega otroka v vsakem tekmovalcu, ki je prišel na cilj. Vsakdo se bori za

zmago, saj prvi trije v posamezni kategoriji prejmejo priznanje in pokal. Najboljša pa je nagrada za zadnje mesto, »konc« (par) domačih suhih klobas. Na tekmi je odlično poskrbljeno tudi za prevoz, saj tekmovalce nazaj na start vozijo kar s traktorjem. Na prikolici imajo urejena sedišča, da vse, ki pogumno in uspešno pripeljejo na cilj, odpeljejo nazaj na vrh, da jim ni potrebno pešačiti. Poskrbljeno je tudi za stojnico, kjer se okrepčajo s pijačo (s čajem ali kuhanim moštom).

Seveda pa Strojanci vsako resnejše delo zajamemo s polno žlico in se vsi pridružimo pripravam. Pripravijo diplome, pokale, hrano, pijačo, program za razglasitev zmagovalcev, dobro pripravijo proge itd. Skratka, Strojanci lahko dokažemo, da če se kaj hoče, se tudi da. V slogi je moč.

Seveda pa se sankških tekem lahko udeležijo tudi otroci in odrasli iz sosednjih krajev (Zelenbrega, Raven, Suhega vrha ...).

Na Strojni čez cesto cerkve sv. Urha stoji podružnična šola OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem, ki je zaprta od leta 2007.

Šola je zdaj namenjena vaškim prireditvam. V njenih prostorih je muzej koroških bukovnikov, vaščan pa je v spodnjih prostorih odprl bife, ki nosi ime Strojanc.

STROJNA V ZIMSKEM ČASU

Pozimi Strojno po navadi pokriva debela snežna odeja, na katero pa včasih posije toplo zimsko sonce. Pogled na belo pokrajino je pravljичen. Strojna je lepa v vseh letnih časih, a najlepša je, ko pozimi na debelo snežno odejo posije toplo zimsko sonce.

PREHRANA

Hrana pri srednje velikih strojanskih kmetih pred vojno in deloma tudi po njej je bila takšna:

ZJUTRAJ: krompirjeva juha (*repičeva župa*) s kruhom.

ZA MALICO: kruh, sadjevec, (*mošt*), meso ali klobase.

ZA KOSILO: ajdovi žganci (*žganki*), rezanci (*nudlči*), svaljki (*cveki*).

ZA POPOLDANSKO MALICO: skuta ali sir, kruh in mošt.

ZVEČER: ječmenova ali prosena kaša ali kaj iz testa.

Dandanes na Strojni večinoma nimamo več takšne prehrane. Nekateri malice izpustijo, zajtrk pa tudi ni tako obilen.

GOSTILNE IN GOSTILNIČARJI

V 19. stoletju so imeli gostilno pri Utku in Pokeržniku, leta 1944 pa tudi pri Janežu. Janeževa gostilna je bila med najbolj znanimi, tako kot je zdaj v zgornji Strojni Oplazova. Liter mošta je leta 1946 stal 12 dinarjev.

Kot sem že omenila, je zdaj v 21. stoletju v Strojni najbolj znana Oplazova gostilna, ki je še vedno odprta. V njej si velikokrat Strojanci (predvsem moški) naredijo veselice, ki jim pravimo *gaude*.

SPOZNAVANJE, POROKE

Če bi vprašali starejše poročene Strojanke, kje so spoznale svojega moža, bi vam odgovorile, da na *gaudi* (*veselici*), ko so bile stare 18 let.

Današnji mladi Strojanci in Strojanke se enako kot v preteklosti spoznavaajo na *gudah* v Strojni ali pa po sosednjih vaseh. Mnogi pa svojega partnerja spoznajo v času šolanja.

Do polovice 20. stoletja so se na Strojni lahko poročali le dekle in hlapci. Kot nas poučujejo viri, so se dekle lahko poročale s sinovi najemnikov ali z delavcem. Poroke dekel in hlapcev so bile skromnejše, medtem ko so bile poroke gospodarjev bogatejše. Na porokah so veljale različne šege oz. navade, to so bile npr. šranga, ki je potekala takrat, kadar se je Strojanka ali Strojanec poročil/-a v drugo vas, npr. v Šentanel.

NAŠE KMETIJE

Raziskovala sem nekatere strojanske kmetije in izvedela, da ima vsaka vsaj eno stavbo še iz starih časov. Izbrala sem si 5 najzanimivejših v svoji okolici. Za ogled prve mi ni bilo treba daleč, saj sem tukaj doma. Za pomoč sem prosila očeta in mamo, ki sta mi povedala nekaj zanimivosti.

KMETIJA REBERNIK

Najstarejša stavba na tej kmetiji je kašča. Zgrajena je bila pred okrog 500 leti. Vsi žebli, ki stavbo držijo skupaj, so leseni. Po toči leta 2005, ki je uničila »šitlne« na strehi, so se odločili, da jo prekrijejo z nečim obstojnejšim. Tako je zdaj na kašči kritina iz pločevine. Uporabljamo jo za sušenje mesnih izdelkov. Pod kaščo je kamnita klet, kjer shranjujemo jabolčni mošt.

Na kmetiji se je ohranila verska šega, da ob velikih cerkvenih praznikih blagoslovimo in poštropimo hlev, hišo in gospodarske objekte z blagoslovljeno vodo in s kadilom. Za praznik treh kraljev naredimo iz blagoslovljenih snopov križe, ki jih pritrdimo na vrata vseh stavb. Ko se približuje nevihta, prižgemo blagoslovljeno svečo.

KMETIJA JANEŽ,

ki sem jo obiskala, velja za najstarejšo na Koroškem. Gospodar Anton Sekalo mi je povedal veliko zanimivega.

Vse njihove stavbe so iz 17. stoletja in so lesene. Hiša ima veliko prostorov. Oblikovana je v črko L. Okrog nje se razprostira velik balkon, ki mu pravimo »gank«. Stavbe na kmetiji sestavljajo celk (več stavb na eni parceli). V hiši je tudi črna kuhinja, ki pa danes ni več v uporabi. Zanimivo je tudi to, da v vsako sobo vstopiš iz zunanjega dela hiše. Prav tako kot vse stavbe na kmetiji je s »šitni« (cepljenim lesom) pokrit tudi hlev.

Če boste kdaj v Strojni, vam priporočam, da si ogledate Janeževo domačijo. Z veseljem vam bodo postregli z domačim moštom in narezkom kmečkih dobrot.

Prav tako kot na naši kmetiji tudi pri njih za velike verske praznike blagoslovijo stavbe s kadihom in z blagoslovljeno vodo. Vsako nedeljo in ob verskih praznikih se udeležijo svete maše. Na kmetiji živijo brat in dve sestri, vsi neporočeni in brez družin.

KMETIJA KOBOVC

»Včasih je bilo tako, da so se domači pisali po imenu svoje kmetije. Zdaj je malo takšnih z enakim priimkom, kot se imenuje njihova kmetija. Jaz sem eden tistih, ki se še pišemo po svoji kmetiji,« mi pove Jožef Kobovc, lastnik kmetije.

Kmetija Kobovc leži blizu avstrijske meje. Najstarejša stavba je kašča. Lastnik ne ve, kdaj so jo zgradili, predniki pa so že umrli. Zgrajena je iz lesa, krita je s »šitlmi«. Je manjša in spredaj pred vhodom je slika svetnika. Zraven kašče stoji še ena manjša stavba. Namenjena je dimljenju mesa. Tudi ta je zgrajena iz lesa

ter pokrita s »šitlmi«. Na kmetiji imajo govedo pasme črni angus, ki je prilagojeno na vremenske razmere, zato je zunaj tudi pozimi.

Zadnji dve kmetiji se nahajata v spodnji Strojni.

KMETIJA NOVAK

Hiša je stara že preko 200 let. Tako kot pri Janežu ima tudi ta hiša »gank«. Z njega vodijo v hišo kar trije vhodi. Tako kot vse starejše hiše ima tudi ta krušno peč, ki je še vedno v uporabi. V sklopu kmetije sta tudi stara kašča in hlev, v katerem so našle dom južnoameriške kamele alpake, s katerimi razvajajo svoje goste.

KMETIJA GRM

Tudi ta hiša spada med starejše. Stara je že okrog 300 let. Poleg nje že stoji nova. Spada med večje kmetije na Strojni. Vse generacije do sedaj se ukvarjajo s cepljenjem »šitlnov« in pridelavo totrovega olja (totru pravimo tudi riček).

Kritina, ki ji Korošci pravimo »šitlni«, je iz cepljenega lesa.

SPOMINI UČITELJICE NA DNI POUČEVANJA na Strojni

Mineva 16 let (2023), odkar je strojarska šola zaprla svoja vrata (2007), a spomini na tiste dni so še živi. Učiteljica Marija Mirnik, ki je danes zaposlena v OŠ Prežihovega Voranca Ravne na Koroškem v prvem razredu, bo z nami delila svoje spomine na Strojno in šolske dni, kjer je dolga leta poučevala in živela s Strojanci.

Sem učiteljica Marija Mirnik. Moji spomini segajo v leto 1986, ko sem dobila službo na OŠ Prežihovega Voranca na Ravnah na Koroškem, in sicer na podružnični šoli Strojna. Prišla sem iz Gornje Radgone in na podružnici poučevala 12 let.

Spoznala sem takratnega ravnatelja, gospoda Franca Volentarja, Heleno Sekalo, našo Lenčko, ki je bila kuharica, čistilka in hišnica, ter sodelavki Tanjo Majcenovič (danes Mavrel) in Jožico Krevzelj (danes Štavdekar). Na šoli, ki je bila takrat še osemletka, je bilo 20 učencev.

Poučevanje na podružnični šoli, ki je srce vsakega kraja, pa je zahtevalo tudi veliko odgovornost. V šolskem letu 1990/91 mi je bilo zaupano vodenje podružnice, kar je

bilo zame včasih težko, ker nisem bila domačinka. Sodelovanje s centralno šolo, drugimi podružničnimi šolami, letna srečanja na republiškem nivoju, proslave ob državnih praznikih z vaško skupnostjo in mladinci, sodelovanje s krajani, z gasilci, gozdarji, lovci in seveda tudi z vojaki, saj je bila na Strojni karavla.

Spoznala sem tudi novo sodelavko Andrejo Keber, ki je nadomeščala Tanjo. Najino sodelovanje je preraslo v prijateljstvo. Vesela sem, da sva ostali sodelavki in zdaj obe poučujeva v 1. razredu.

V spominu mi je ostalo **šolsko leto 1991/92**, ko je bilo na šoli 11 učencev, s katerimi smo se že učili novo himno in obesili slovensko zastavo, saj je Slovenija postala samostojna država. Dobili smo novega ravnatelja, gospoda Stanislava Osojnika. Jožico je nekaj časa nadomeščala Marjeta Petrovič in dobila sem novo prijateljico.

V šolskem letu 1992/93 je Tanjo spet nadomeščala Andreja.

Udeležila sem se srečanja na POŠ Vače. Po uradnem delu so nas gostitelji peljali v Slivno, kjer je geometrično središče Slovenije. Začela so se krizna leta za obstoj podružnic z malim številom učencev.

V šolskem letu 1994/95 smo imeli samo 11 učencev (5 + 6). S Tanjo sva poučevali dvojno in trojno kombinacijo. V spominu mi je ostala vožnja z Miklavževim vlakom s Prevalj do Dravograda in nazaj. Med učenci male šole je bil tudi sin Dani. Ob koncu leta nas je obdaroval Božiček, kateremu je naša Lenčka sešila obleko.

Šolsko leto 1995/96 je bilo prelomnica za podružnico, saj smo imeli zadnje leto oddelek predmetne stopnje. Tanja je šla poučevat na matično šolo in prevzela sem razredno stopnjo ter v 1. in 2. razredu poučevala štiri učence v dveh kombinacijah. To leto je bilo zame posebno tudi zato, ker je sin Dani postal prvošolec, jaz pa njegova učiteljica. V 4. in 8. razredu je bilo šest učencev. Poučevali sta jih Jožica in Nataša Zorman.

Septembra smo imeli kulturni dan Po poti Blaža Mavrela, koroškega bukvnika. Začeli smo s pogovorom ob ogledu njegovega lesenega doprsnega kipa pred šolo, dela Andreja Grošlja. Pot smo nadaljevali do njegove osamljene hiše sredi gozda, obiskali nečakinjo Marijo Obretan in nečaka Luka Mavrela ter končali pot na pokopališču ob njegovem lesenem spomeniku. Minevalo je namreč 100 let od njegovega rojstva in zadali smo si cilj, da napišemo raziskovalno nalogo.

To leto sem se še posebej povezala z domačini, z otroki smo risali in pisali. Pomagali so jim starši s pripovedmi o bukovniku Blažu. Pripravljali smo program za svečano slovesnost. Dala sem pobudo za obuditev dramske skupine. Začeli smo s pridnim delom in pripravami Blaževe igre Zimski večer. V veliko pomoč je bila družina Mavrel, bivši učenci, vaška skupnost, PZ Strojna in krajan Zelenbrega. V programu so sodelovali še Šentanelski pavri z gospodom Mitjo Šipkom. Ogledali smo si kratek film o Blažu Mavrelu, ki so ga posneli člani koroškega kino kluba Prevalje. Učenci smo predstavili tudi raziskovalno nalogo in pripravili razstavo ter čez 100 izvodov brošuric Blaž Mavrel - koroški bukovnik, 1896 - 100. obletnica rojstva, 1997 - 20. obletnica smrti. Vsak udeleženec je lahko kupil izvod. Prisotna sta bila gospod ravnatelj in župan Maksimiljan Večko, pogostitev smo imeli pri Janežu.

Šolsko leto 1997/98 je bilo moje zadnje leto na Strojni. Šolo je obiskovalo 8 učencev, a smo imeli spet dva oddelka. Poučevala sem 3. in 4. razred, kjer so bili samo trije učenci. Kot vodja podružnice sem bila zadovoljna, da smo kljub vsem težavam zadnjih let obdržali mlajše učence v domačem kraju.

Po 12 letih poučevanja na podružnici je napočil čas slovesa tudi zame. Ob zaključku šolskega leta smo šli na ogled mežiškega rudnika, pripravili smo kratek program. Starši in otroci so me presenetili z darilom in me ganili do solz.

Zadnje besede, ki sem jih napisala v šolsko kroniko, so bile: »Lepo je bilo na Strojni med Strojanci.« Po mojem odhodu je še 9 let odmeval smeh učencev v njenih klopeh. Škoda, da je bilo šolsko leto 2006/2007 zadnje in da so se zaprla vrata podružnične šole, ki je bila srce kraja. Morda pa bodo domačini začutili potrebo in željo, da se otroški smeh vrne v šolske klopi?

Še zmeraj se rada vračam na Strojno, tam se počutim tako domače. Pa tudi neka posebna vez z ljudmi je ostala, ki priključuje spomine. Lepo je parkirati avto pred šolo, se sprehoditi po pokopališču okrog cerkvice sv. Urha, se je povzpeti na Pokeržnikov vrh in se nato ustaviti na Janeževi kmetiji pri naši dragi Lenčki.

In spomini ostajajo. Sodelavka Tanja je še vedno pridna in ustvarjalna, kot je bila. Z učenci pripravlja folklorne nastope, ki razveseljujejo vsakega in popestrijo razne prireditve in srečanja. Prve folklorne obleke sta šivali že z Lenčko na Strojni.

Pri Jožici ostaja spomin na njen oranžni »fičko« in pogum, da pridemo za vsako ceno do vrha, tudi če smo zaradi blata ali ledu imele na cesti probleme. »Glavna« je bila na zimskih športnih dnevih. Z možem Milanom sta postavila vlečnico za smučarje, čeprav se nas je večina raje sankala po cesti od šole do gostilne Oplaz ali kar po Železnikovi njivi. To je bilo veselo!

Pa spomin na »predhodnici«, učiteljici na Strojni. Z Lojzko Haložan sva se prvi dve leti vsak petek videvali na avtobusu, ko sva se vozili domov na Štajersko. Sodelavka Jelka Šinko pa je rada prihajala z družino ali sodelavko Mojco. To so bila prijetna druženja, ki so nas bogatila, naši otroci pa so se skupaj brezskrbno igrali.

In tu je spomin na Štefana Rožeja, našega dolgoletnega šoferja šolskega kombija. Kakšno veselje je bilo, ko je začel voziti v šolo oddaljene učence z Zelenbrega. In ko nas je peljal v mesto pa na končni izlet in folkloriste na kak nastop.

Gozd in življenje v njem je znal bogato in doživeto predstaviti učencem gozdar Franc Hudrap. Kako zanimivo je bilo z njim hoditi po strojanskih gozdovih in

gozdovih v dolini, kamor nas je tudi peljal. Vsako leto smo izvedeli kaj novega. Veliko požrtvovalnosti je bilo v njegovem delu.

Gospod župnik Božank iz Šentanela se je vsak petek pripeljal na Strojno. Vesel in hvaležen je bil, ko mu je gospod ravnatelj Franc Volentar odprl šolska vrata in je lahko poučeval verouk v toplih šolskih prostorih, mi pa smo bili veseli njegove vsakoletne udeležbe na prireditvi ob materinskem dnevu.

In na koncu še nekaj besed o učencih in starših. Kljub temu da sem bila začetnica, še Štajerka po vrhu, so me takoj sprejeli za svojo tako mlajši kot starejši učenci, katerim sem postala razredničarka. Ne morem se spomniti kakšne »lumparije«, ki

so mi jo ušpičili. Smo pa marsikatero ušpičili skupaj! Starši so bili skrbni, radi so prihajali na roditeljske sestanke, naša druženja in prireditve.

Zelo sem ponosna na vse učence, ki sem jih učila, in na vsakega posebej. Zdaj so večinoma že starši in vesela sem njihovih otrok, še posebej, če postanejo moji učenci.

Zapisala: Marija Mirnik

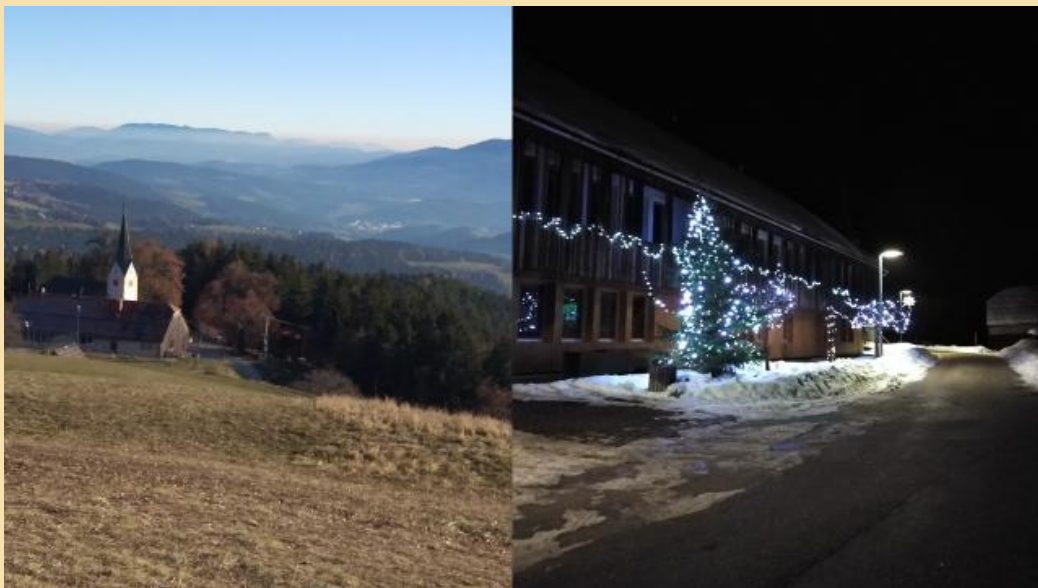

Slika 1: Fotografija POŠ na Strojni (iz arhiva učiteljice Marije Mirnik).

STROJANSKA ŠOLA DANES

Šola kljub zaprtju ni popolnoma zapuščena. V nekdanjih šolskih prostorih imamo zdaj Strojanci razne proslave, kot so npr. proslava za božič, materinski dan ...

Kako poteka proslava ob materinskem dnevu? Vsak otrok, ki seveda želi sodelovati na predstavi, se nauči eno recitacijo ali pesem, če pa igra kakšen inštrument, se nauči zaigrati kakšno pesem za svojo mamo. Ob koncu prireditve pa vsak nastopajoči otrok nese mami rožo. Občasno v šolskih prostorih potekajo tudi resni pogovori Vaške skupnosti Strojna.

BLAŽ MAVREL, koroški bukovnik

Strojna je znana po Blažu Mavrelu, koroškem bukovniku. Rodil se je 2. februarja leta 1896 v Strojni, 18. junija leta 1977 tudi umrl na Strojni, kjer je pokopan.

Živel je v veliki družini s 13 otroki. Brati se je naučil iz Mohorjevih knjig, ki so ga spremljale že iz očetove hiše. Ob lojenkah in petrolejkah je prebiral lepo slovensko besedo Gregorčiča, Prešerna, Cankarja, Župančiča in Aškercu.

Kot vojak je bil na soški fronti, kjer je bil dvakrat ranjen. Po vojni je vzel v najem bajto na Stanknini (Strojna), kjer je živel 11 let. Po enajstih letih se mu je v njegovo bajto pridružila sestra Katra. Z nahrbtnikom je hodil po knjige tudi v Študijsko knjižnico na Ravne.

Pisal je pesmi, v katerih je nadaljeval izročilo koroškega bukovništva. Pisal je v svoj zvezek, zato je pesmi večkrat popravljaj in jih prepisoval. Prav zaradi tega najdemo njegove rokopise marsikje. Zapisoval je tudi ljudske šege in navade, kasneje pa je pisal prigodne, slavlne, razpoloženjske, ljubezenske, hudomušne in

domoljubne pesmi. Veliko njegove pesniške zapuščine hrani Koroška osrednja knjižnica dr. Franca Sušnika na Ravnah, v fototeki pa tudi precej Mavrelovih slik. Če obiščete Strojno, si oglejte Mavrelov grob, ki je za cerkvijo med dvema majhnima cipresama.

Njegova dela so:

Camarske pesmi (1935),

Koroški ženitovanjski običaji in nove camarske pesmi (1938),

Šopek s koroških bregov (1971),

Gozd šumi v meni (1977).

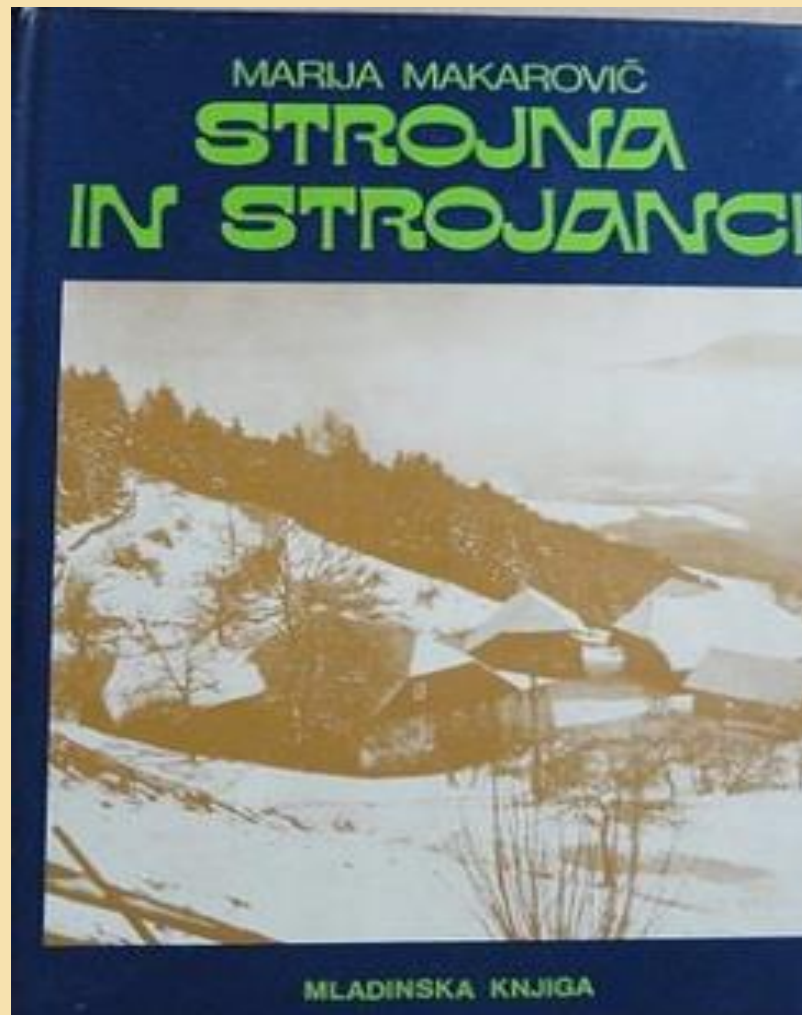
Še vedno imamo na strojanski šoli doprnski kip Blaža Mavrela, a je prenovljen. Izšla je knjiga, v kateri so objavljeni izseki iz njegovega življenja in del.

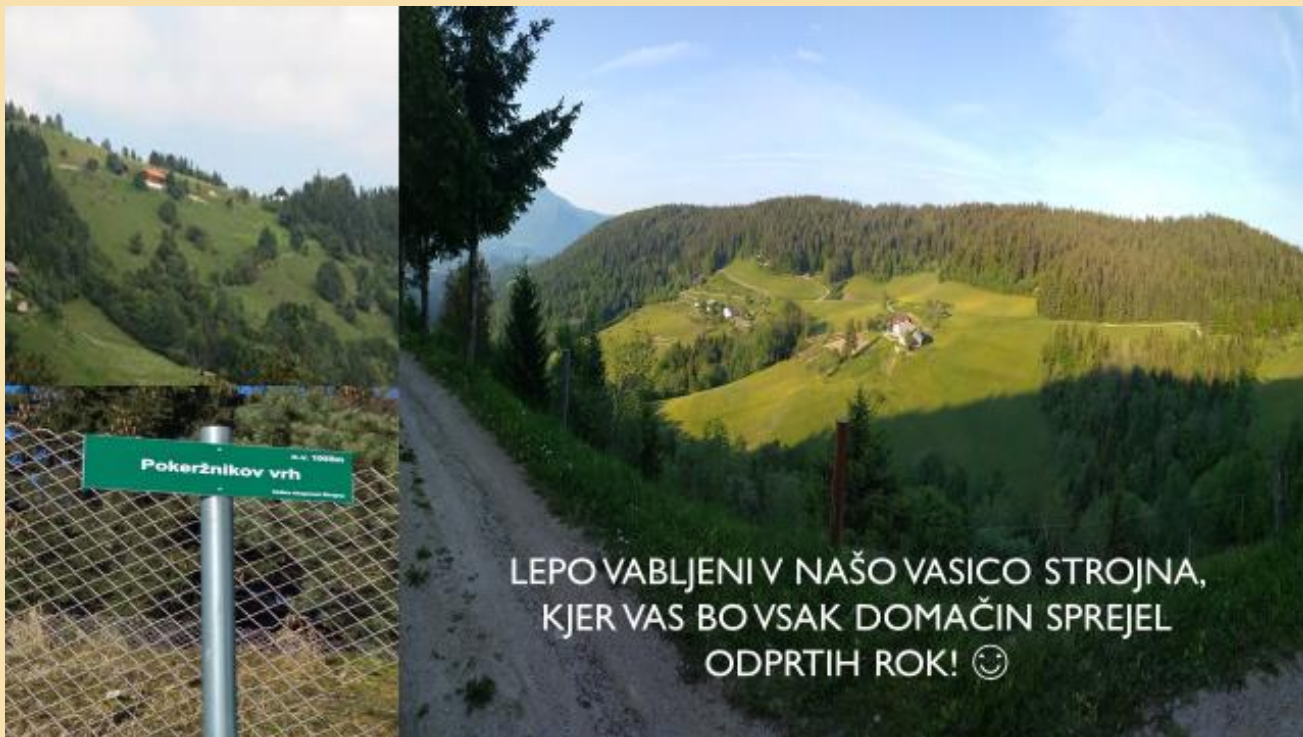
KNJIGA STROJNA IN STROJANCI

Ga. Marija Makarovič je bila prvič na Strojni leta 1975 na lepo nedeljo. Videla je, da so Strojanci gostoljubni ljudje, zato se je odločila, da bo tisto poletje ostala kar med domačini. Bila je proučevalka slovenskega podeželja, zato se je odločila, da napiše knjigo o Strojni in Strojancih. Tako je iz enega poletja, ki ga je preživela

na Koroškem, napisala kar 554 strani dolgo knjigo. Leta 1982 jo je Mladinska knjiga založila in dala v prodajo. Je lepo in razumljivo napisana, zanimiva in predstavlja naše življenje.

STROJNA, MOJ DOMAČI KRAJ

Zbrala in spisala: Erika Volker, Strojanka

(osnovnošolka, nastajalo od 7. do 9. razreda)

Uredila: Vanja Benko, učiteljica

Spomini: Marija Mirnik, učiteljica

Fotografije: Erika Volker, Marija Mirnik (iz arhiva) in Vanja Benko

Strojna, junij 2023